

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredne nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Bajka o ogroženosti Italiji.

Francosko-jugoslovanski prijateljski pakt je silno razburil našega preprijaznega zapadnega sosedu in že se pojavljajo prve njegove intrige, da razkriči ta pakt kot nevarnost za mir. Ko je isti naš sosed v nasprotju z rimskim paktom sklenil znano Tiransko pogodbo, seveda ni bilo nobene nevarnosti za mir. In tudi zveza s Španijo ter viljemski demokracija v Tangeru ter bojoviti govori ob petletnici fašistovskega preobrata niso bili nevarnost za mir. Ne, vse to je samo dokaz italijanske miroljubnosti, temveč nevarnost za mir pa je naš prijateljski pakt s Francijo. Kajti vsled tega pakta bodo Jugoslavlani mislili, da jim je francoska pomoč zagotovljena in zato se baje tudi že pojavljajo novi načrti Jugoslavije proti Albaniji. Vsled pakta s Francijo, da je v tej smeri narasla jugoslovanska samozavest in napadalnost, da je mir resno ogrožen.

Tako in slično se glasi najnovejša, od italijanskega tiska propagirana bajka o ogroženosti Italiji in s tako očitno lažjo se hoče uplavit na miroljubno evropsko javnost, da bi bila ta proti Jugoslaviji.

Ali predebela je ta laž, da bi mogla zmagati, kajti jugoslovanski narod je že več kot dokazal svojo miroljubnost. Preko pol milijona svojih ljudi je žrtvoval Italiji, da si zagotovi miren razvoj in sklenil je po tej neverjetni žrtvi celo prijateljstvo z Italijo, samo da dokaže svojo dobro voljo.

Toda vse te žrtve so bile zaman in pri vsakem koraku je skušala rimska vlada onemogočiti razvoj Jugoslavije. Hočeš nočeš je moral jugoslovanski narod računati z italijansko napadalnostjo in si zato poiskati močnega zaveznika, ki ga more obvarovati pred napadom Italije. Tu pa je jedro vsega italijanskega razburjenja. Račun, da bo imela Italija proste roke za napad na Jugoslavijo, se je ponesrečil in danes mora Italija računati tudi s tem, da bi morala po napadu na Jugoslavijo, postaviti fronto še na zapadni meji. Vrh pa vsega pa bi bila še njena severna meja velik vprašaj, ker tudi Tirolci ne morejo pozabiti na italijanska preganjanja. Zato je laž vsa ta bajka o italijanski ogroženosti vsled našega prijateljskega pakta s Francijo, temveč je resnica samo to, da vsled tega pakta ne more Italija ogroziti mir drugih.

Otročje lahko je za Italijo, da odvrne od sebe sploh vsako vojno nevarnost. Kdo pa sili Italijo k zavojevanju Albanije, kdo jo pa sili, da zapravlja svoj denar, ko zida strateške ceste v Albaniji? Zakaj pa noče Italija opustiti svojih zavojevalnih namenov na vzhodno obal Jadrana?

Res je položaj med Italijo in Jugoslavijo silno napet. Toda po čigavi krivdi? Ali je treba Italiji, da mora vsak dan z vedno novim preganjanjem našega življa v Primorju večati nasprotje? Ali ji je treba s svojo nasilno asimilacijo vsako uro znova dražiti Jugoslovane? Kaj bi pa rekli Italijani, če bi druge države na tak način postopale z Italijani, kakor postopajo Italija vsak dan s svojimi slovanskimi državljani.

Nihče nima tako lepe prilike ko Italija, da utrdi mir na Balkanu in da čisto izključi vsako vojno nevarnost med Italijo in Jugoslavijo. Samo najbolj primitivne pravice naj prizna našemu narodu v Italiji in takoj bo vsega razburjenja konec. Nič drugega, samo to, kar je za kulturnega človeka samoposebi umljivo, naj stori in nikdar več ji ne bo treba govoriti, da jo Jugoslavija ogroža.

Grda laž je zato bajka o ogroženosti Italiji in še grša laž je, da ogroža mir Ju-

Danes opoldne podpis akta s Francijo

Paris, 11. nov. Včeraj ob 8.20 je došel v Paris na lyonski kolodvor dr. Voja Marinković s svojo ženo in s spremstvom. Na kolodvoru je v imenu francoske vlade sprejel Marinkovića podnačelnik protokola v zunanjem ministristvu Carré s svetnikom francoskega poslanstva v Beogradu Dubailom. Na kolodvoru je bil tudi naš poslanik dr. Spalajković in šef naše reparacijske delegacije Bošković. Dr. Marinković se je nastanil v hotelu Continental.

Popoldne sta bila dr. Marinković in dr. Spalajković sprejeta v avdienci pri Briand. Ta avdiencia je trajala več kot eno uro. Oba naša državnika sta potem ostala na Quai d'Orsayu pri obedu z Briandom in Poincaréjem.

Paris, 11. nov. Briand in Marinković sta včeraj na svojem sestanku določila, da se pogodba podpiše danes opoldne.

NAŠ RIMSKI POSLANIK PRI MUSSOLINIJU.

Beograd, 11. nov. Kakor smo izvedeli iz dobro poučenih krogov, je naša vlada glede podpisa pogodbe o prijateljstvu s Francijo postopala tako, kakor to zahtevajo obveze, ki jih je prevzela nase nasproti drugim državam. Naša vlada je o paktnu prijateljstva obvestila italijansko vlado, in sicer na eni strani preko italijanskega poslanika v Beogradu Bodrera še pred odhodom dr. Marinkovića iz Beograda, na drugi strani pa preko našega poslanika v Rimu Milana Rakica. Rakić je bil predvčerajšnjim — v sredo — popoldne ob 4. sprejet od Mussolinija v avdienci. Predsedniku itali-

janske vlade je naš poslanik izjavil, da po nalogu in s pooblastilom svoje vlade obvešča italijansko vlado o tem, da bo 11. t. m. v Parizu podpisan pakt o prijateljstvu in pogodba o razsodišču med nami in Francijo. Kakor se zatrjuje, je Rakić Mussoliniju naznanil tudi vsebino pakta in povdaril, da je ta pogodba samo en člen v vrsti mednarodnih sporazumov, ki so se ustvarili na podlagi ločnega sporazuma in na podlagi delovanja Zveze narodov.

Mussolini je dejal, da jemlje to sporočilo na znanje. Ker se je poslanik Rakić spodtikal tudi nad pisanjem italijanskih listov, je Mussolini dejal, da smatra to pisanje za korektno in mirno.

To, kako Mussolini pojmuje pisanje italijanskega tiska, se v tukajšnjih diplomatskih in političnih krogih komentira na različne načine. Saj se je zelo opazilo, da so italijanski listi v svojih napadih na našo državo izražali prav veliko nerazpoloženje napram sklenitvi francosko-jugoslovanskega pakta in sicer ne samo v svojem imenu, temveč tudi za italijansko vlado. Komentarji italijanskega tiska nikakor ne odgovarjajo stvarnosti, posebno če italijanski listi zaključujejo, da je naša vlada sklenila to pogodbo zato, da bi obdržala svoje pozicije napram Madjarski, Bolgariji in Albaniji. Naši politični in diplomatski krogi smatrajo tako pisanje za tendenciozno tolmačenje francosko-jugoslovanskega pakta, ko je naša država to storila, vendar samo zato, da ohrani in zagotovi mir in sedanj red v Evropi.

Seja skupščine.

Beograd, 11. nov. Popoldanska seja narodne skupščine se je pričela o pol 5. Poslancev je bilo v dvorani nekaj več kakor dopoldne. Največ je bilo radičevcev v centru. Galerije so bile polne, diplomatske lože pa prazne. Od ministrov so bili v skupščini samo minister za socialno politiko dr. Gosar, minister za vere Obradović, minister Velja Popović in peštini minister Vlakjo Kocić. Predsedoval je Pera Marković. V dvorani je bila popolna tišina. Prvega govornika Petejana poslanci sploh niso poslušali, temveč so brali časnike. Poslanci so bili porazdeljeni v skupine in so se glasno pogovarjali. Predsednik jih je moral prekinjati z zvonjenjem. Govornika so poslušali samo radičevci. Petejan je govoril nekaj časa slovansko, nekaj časa pa srbohrvatsko. Govoril je o delavskem razredu in proti buržoaziji.

Za Petejanom je povzel besedo Štefan Radić, ki govori sploh o vsaki stvari. V svojem govoru je napadal predgovornika. Dejal je, da je Petejan tu govoril isto, kar so na Dunaju govorili pred 50 in 60 leti. Pobiljal je Petejana v vprašanju priwatne lastnine. Dejal je, da je v Rusiji 6 milijonov brezposelnih. Zaključuje svoj govor s trditvijo, da bo izvedel seljaški program, to je koncentracijo.

Nato je še Petejan v osebno pojasnilo nekaj polemiziral s Štefanom Radićem. Dejal je, da je prišel v parlament, da dela po želji organizacije, ki ga je poslala.

Govorila sta še Peštaj in Basariček, narkar je predsednik proglasil, da je debata o interpelaciji zaključena, ter je od-

goslavija, kajti že celih pet let je italijanska politika samo izzivanje vojne. Če do nje ni prišlo, potem samo zato, ker niso drugi izgubili pameti in da je niso, dokazuje še prav posebno — prijateljski pakt s Francijo.

redil glasovanje. Že prej pa je poslanec Kremžar v imenu vladne večine prečital utemeljen predlog za prost prehod na dnevni red in za zaupnico dr. Gosarju. Za predlog se je glasovalo z vstajanjem. V tem času pa ni bilo v dvorani poslancev Demokratske zajednice in tudi radikalov je bilo samo 20 do 30, med tem ko je bila opozicija polnoštevilna in je imela v skupščini večino. Zato je bil Kremžarjev predlog z večino glasov odklonjen. Ko je predsednik to videl, je odredil novo glasovanje. Tajniki skupščine pa so pohiteli v radikalni in demokratski klub klicati poslance, da pridejo v dvorano. Demokratje so vprav imeli sejo. In predno so mogli priti v dvorano, je bilo že drugič opravljeno glasovanje ter je Kremžarjev predlog že drugič propadel. To je izzvalo veliko zmedo in nemir. Kljub protestom opozicije je predsednik odredil tretje glasovanje in sicer poimensko.

Štefan Radić je pozval svoje poslance in vso opozicijo, naj v znamenju protesta zapuste dvorano, kar so tudi storili. Pri tem je prišlo med Preko in Bankovićem na eni in med Agatonovićem na drugi strani do prepira. Pri poimenskem glasovanju, ki je nato sledilo, je bil vladni predlog s 174 glasovi proti 16 sprejet.

Prihodnja seja je bila napovedana za danes ob 10. dopoldne s tem-le dnevnim redom: 1. razprava o zakonskem osnutku glede narodnega priznanja za generala Kovačevića, 2. predlog dr. Srgjana Budisavljevića o spremembi člena 16 hrvatskega občinskega zakona iz l. 1870, 3. predlog dr. Ante Trumbića o spremembi člena 51 zakona o mestnih občinah na Hrvatskem in v Slavoniji iz l. 1895, 4. izvolitev odbora za zakonski načrt o zrakoplovstvu, 5. izvolitev odbora za predlog Štefana Radića in tovarišev, da se določi zakonito področje oblastnih samouprav. — Nato je bila zaključena.

Demokratski blok pokopan.

Beograd, 11. nov. Sinoči sta imela klub HSS in SDS skupno sejo, ki so se je udeležili vsi poslanci obeh skupin. Soglasno je bila sprejeta ta-le resolucija:

»Kluba HSS in SDS sta skupno z zemljoradniškim klubom stavila klubu Demokratske zajednice predlog glede ujedinenja vse demokracije v en sam poslanski klub. Ta predlog pa je bil za zdaj samo načelno sprejet in iz razlogov politične taktike ni mogel biti še izveden. Zato pa sta kluba HSS in SDS napravila prvi veliki korak k združitvi demokracije na programu, ki ga obsega pravkar omenjeni Demokratski zajednici stavljeni predlog od 22. oktobra 1927 ter sta se združila v Seljaško - demokratsko koalicio.

Njun organ bo klub Seljaško - demokratske koalicije, ki bo imel vsak mesec po enkrat svojo redno sejo. Na teh sejah bosta izmenjaje predsedovala predsednika obeh koaliranih klubov, ki bosta tudi voditelja Seljaško - demokratske koalicije. Skrb za enostnost parlamentarnih akcij Seljaško - demokratske koalicije in za sklicevanje sej se poverja posebnemu poslovnemu odboru SDK, ki sestoji iz 8 članov. V ta odbor pošljeta udružena kluba vsak po 4 člane. Dosedanji posebni klubi in organi strank ostanejo še naprej.

Seljaško-demokratski klub sme vstopiti samo v tako vlado, ki bo pomenila spremembo današnjega političnega sistema v duhu demokracije, parlamentarizma in enakopravnosti. Oba kluba se zavezuje, da drug brez drugega ne stopita v nobeno vlado. Nobeden od obeh klubov ne more sklepati nobenega posebnega sporazuma s kakim drugim klubom in s kako drugo stranko.

Ta resolucija je bila sprejeta soglasno na skupni seji klubov HSS in SDS ter je stopila v veljavo.

ANGLEŠKO ČASOPISJE PIŠE SIMPATIČNO O NAŠEM PAKTU S FRANCIJO.

Beograd, 11. nov. Včeraj je bilo pri pomočniku zunanjega ministra več diplomatskih posetov. Prvi je prišel poslanik Kennard. Njegov poset je bil v zvezi s podpisom francosko - jugoslovanske pogodbe. V poučenih naših krogih ugotavljajo, da je nastopanje Anglije v tem pogledu jako dobro. Posebno se opozarja na pisanje angleških listov, ki je simpatično. Poročajo, da tudi angleška vlada na ta mednarodni pakt gleda s simpatijo.

PRED PRIČETKOM TRGOVINSKIH POGAJANJ S TURCIJO.

Beograd, 11. nov. Včeraj je turški poslanik v Beogradu Hikmed bej posetil pomočnika zunanjega ministra Pavlovića in ga obvestil, da čez nekaj dni odputuje v Angoro. Razgovarjala sta se o delih za sklenitev trgovinske pogodbe med nami in Turčijo. Delo se še ni začelo, toda v ministristvu se že pripravlja osnova za pogajanja, ki naj bi se prav kmalu začela. Tudi turška vlada je pripravila osnove za to delo. Kmalu se bosta sestavili delegaciji, ki bosta vodili prva pogajanja.

SAMI REMIJI.

Buenos Aires, 11. nov. 26. partija med Aljehinom in Capablanco se je po 22. potezi končala z remis. Tudi včerajšnja 27. partija je po 31. potezi ostala remis. Po tej partiji je Capablanca zaprosil, da bi mu dovolili v petek odmor. Toda šahovski klub je to odklonil, češ, da bi to pomenilo zavlačevanje.

Čiščenje med državnim uradništvom.

Naša državna administrativna služba preživlja težko krizo. Leta dolgo se je izogajala programu edinstvene politike in to je rodilo precej molno atmosfero v državni javnosti. Najmanj zanimanja se je posvetilo interesom državljanov, istotako pa so gotovi ljudje slepomišlili okoli nekih materialistov, ki so dvigali svoj želoce nad državo. Zato tudi prihajamo do nujne potrebe aktivnega čiščenja med državnimi uradniki.

Nastane vprašanje, kdo je zaslužil, da se ga vrže iz državne službe. To vprašanje bi najbolj uspešno rešil preizkušen in vesten uradnik, ker bi imel v resnici pred seboj edino la interes države in državljanov. Ta bi jasno spoznal, da ne odgovarjajo dolžnostim in mestu državnih uslužbencev vsi oni, ki delujejo proti tej državi. Ne odgovarjajo pa tudi nesposobni, ki niso v stanju vršiti svoje pisarniške službe strokovno. Dalje ne spadajo med naše državne uradnike korupcionisti, otrodli materialisti in nevestni delavci.

Sicer pa, kdo še ni postal državni uradnik? Na primer, v beograjskem ravnateljstvu državnih železnice je uspelo celo nekemu težkemu zločinu umazati ugled državnega uradnika.

Nekemu peku je bila priznana prva grupa druge kategorije, dasiravno zakon točno določa, s kakšno šolsko izobrazbo je mogoče napredovati. Zanimivo je, da se je težkemu zločinu priznala v napredovanje tudi ona doba, ki jo je preživel v zaporu. Na enako

srečo je zadel tudi imenovani pek, ki so mu njegovo bivšo pekovsko prakso uračunali kot nacionalno delo. Najbolj interesantno pa je, da se v teh slučajih nista protivila ne glavna kontrola, ne Državni svet. To pomeni, da je krivda obojestranska in da bi se v zvezi z navedenimi slučajmi našlo še dosti takih, ki bi jih bilo treba preganiti. To pa zato, ker stoje v tem krogu taki vplivni ljudje, ki so za državno službo bolj nevarni in bolj kaznjivi, kot se misli in na katere bi bilo potrebno ostreje paziti.

Toda naravno je, da mora te in podobne slučaje preiskati posebna komisija. V to komisijo pa ne smejo priti dva ali trije preveliki cincarji da bi se potem vse zlo potlačilo in bi se preganjalo ravno sposobne in poštene uradnike. Za to mora pred vsem skrbeti današnja vlada. Čiščenje državnih uradov v pogledu slabih uradnikov je ogromno in aktualno vprašanje, ki ga je treba prijeti reševati le s poštenimi in uvidnimi ljudmi. Istotako pa morajo uradniki sami stremeti za tem, da se izvede redukcija protidržavnih in s tatvinami kompromitiranih uradnikov čim odločnojše.

Takrat šele bo postala ta država res srečna v upravnem oziru. Takrat šele si bo narod mogel pomagati z ljudmi, ki jim je interes države in državljanov res na srcu. Tedaj bodo šele nastopili dnevi ureditve tudi v ostalih bolnih praskanjih v našem gospodarskem in finančnem življenju.

Nemanja Pavlovič.

Politične, gospodarske in kulturne prilike v sovjetski Rusiji.

Tisk.

Tisk je važen činitelj v kulturnem razvoju vsakega naroda. Sodobna sovjetska Rusija pozna samo komunističen tisk. Tiskovna svoboda, ki je bila v Rusiji zajamčena v letih 1917 in deloma 1918, je bila s stabiliziranjem rdeče vlade ukinjena. Tiskarne so bile nacionalizirane.

Izmed dnevnikov, ki izhajajo v Rusiji je: 117 kmetijskih listov z dnevno naklado 376.000 (1 dnevnik izide povprečno v 3250 izvodih), 108 časopisov narodostnih manjšin z dnevno naklado 238.000 (1 dnevnik izide povprečno v 2700 izvodih).

45 delavskih listov z dnevno naklado 656 listov, 1 list povprečno v 15.000 izvodih.

39 mladinskih listov z dnevno naklado 34 listov, 1 list v ca 900 izvodih.

15 zadržinskih listov z dnevno naklado 10.000 listov, 1 list v ca 700 izvodih. Iid.

Največji časopisi so: »Izvestja«, »Pravda«, »Bednot«, »Ekonomsčeskaja Žizn«, »Rabočaja Gazeta«, »Trud«, »Komunist«, »Proletarij«, »Sovjetski Jug«, i. dr.

»Izvestja« so oficijelni organ zveznega sveta ljudskih komisarjev, »Pravda« pa komunistične stranke. »Pravda« se tiska dnevno v pol milijonski nakladi. Na vsaka dva organizirana komunisti pride torej po 1 izvod. Priznati moramo, da žurnalistika rapidno napreduje. S tem, da se je naklada povečala in papir pocenil, so padle časopisne cene tako, da stane danes dnevnik povprečno Din 1.05 do 1.75. »Izvestja« veljajo recimo 5 kopejk. važno vlogo igra žurnalistična visoka šola, ki se je ustanovila l. 1921 v Moskvi in ki traja tri leta. Predavatelji se rekrutirajo iz najboljših moskovskih novinarjev.

Telegrafska agentura in informativni zavod a la »Reuter« ali »Havas« je »Rostac«, ki ima svoje stalne korespondente po celi Rusiji. Glavna evropska mesta imajo vsaj po enega stalnega dopisovalca, prav tako tudi važnejša trgovinska, industrijska in kultur-

na središča. Ta razsežni aparat daje Rostu dnevno 6000 besed iz notranje Rusije in 4000 besed iz tujine. Poslani material se obdela takoj po celem štabu redaktorjev in pomočnikov, nakar se telegrafsko, radiotelegrafsko, pa tudi telefonično sporoči stalnim abonentom, kar so vsi časopisi, ki izhajajo v Rusiji. To delo agencije Rosta je seveda plačano.

Na tem mestu moram omeniti tudi razne inozemske organizacije, ki potom publikacij sondirajo teren za zblizanje s sovjetsko Rusijo. To so zlasti: »Hands off Russia« v Angliji, berlinska organizacija »Priatelj ruskega naroda«, ki izdaja svoje glasilo »Das neue Russland«, ameriški »Klub prijatelj nove Rusije«, kjer sodeluje tudi znani pisatelj Upton Sinclair in »Društvo francosko - ruskega prijateljstva«, kjer sta sodelovala tudi Herriot in Painlevé.

Posebnost v sovjetski Rusiji takozvani »stenski časopisi«, ki se razobesijo v večjih tvornicah, v vojašnicah, na vasi itd. enkrat do dvakrat na mesec. Teh časopisov je 4000. Rusko državno založništvo je doseglo že leta 1922 na knjižni razstavi v Florenci zlato medaljo, Ruska posebnost so »potujoče knjižarne«, nameščene v železniških vagonih, ki se priklopijo osebnim vlakom. Te potujoče knjižarne cirkulirajo po celem železniškem omrežju. V vsakem vagonu je do 20.000 knjig. Prodaja na debelo se vrši kar v vagonih in tu se sprejemajo tudi nova naročila. Seveda so kraji, kamor naj potujejo knjižarne, že vnaprej določeni. Tako se to veliko kulturno delo vrši brez prestanka.

Knjige se izdajajo v velikih nakladah, v 25.000—200.000 izvodih. Šolske knjige imajo milijonsko naklado. Največje povpraševanje je po prirodoslovnih, tehničnih in gospodarskih knjigah. Ker ruske tiskarne še danes ne zmorejo vsega dela, se tiska velik del knjig v Nemčiji. Največja založba je »Krasnaja Nov«, ki je oficijelna založba prosvetnega komisarijata. Ruski knjižni trg zalaga z leposlovnimi in znanstvenimi knjigami.

(Konec prihodnj.)

sprašuje, kje so državniki, ki so pripravljeni slediti miroljubju in dalekovidnosti Stresemanna in Brianda. Katera balkanska država bo sledila njujinemu vzgledu?

O Rusiji pa ne more podati Baldwin nobene optimistične mnenja. Anglija ni iskala spora z Rusijo. Anglija pa tudi nima niti najmanjšega namena predpisovati Rusiji, kakor državno obliko naj ima. Kakor hitro je Rusija pripravljena spoštovati predpise dostojnega obvevanja med narodi in se ne vmešavati v angleške zadeve ter opustiti intrigiranje proti Angliji, je Anglija pripravljena obnoviti pogajanja z Rusijo.

Položaj na Kitajskem se ni niti najmanjše zboljšal. Anglija ne more priznati niti ene od štirih kitajskih vlad. To bi pomenilo vmešavanje v kitajske zadeve, ker bi priznanje ene vlade bilo znak pristranosti.

Angleško-egiptska pogajanja so se končala v zadovoljstvo obeh strank in položeni so novi temelji za angleško-egiptsko prijateljstvo.

Ko je Baldwin opisoval namene vlade glede revizije indijske ustave, je dejal, da še ni pričakovati skorajšnjega izboljšanja v položaju angleške industrije in trgovine. Samo v nekaterih industrijskih panogah so vidni prvi rezultati zboljšanja. Če se bodo ti znaki dalje razvijali, šele potem bo mogoče povečati odjem angleškega blaga in izboljšati odnose med delodajalci in delojemalci.

Politične vesti.

— Marinković se sestane s Mussolinijem. Po podpisu zvezne pogodbe s Francijo odputuje dr. Marinković v London, da utrdi dobro odnose Jugoslavijo z Anglijo. Po poročilu francoskih listov pa potuje Marinković iz Londona v Rim, kjer se sestane z Mussolinijem. Naš rimski poslanik je že dobil od beograjske vlade potrebna navodila, da pripravi sestanek z Marinkovićem.

— Italijani so vsled naše pogodbe s Francijo razburjeni. Sklenitev francosko-jugoslovanskega pakta je silno razburila vse rimske kroge. Izjavo dr. Ninčiča, da je bil ta pakt pripravljen že leta 1923 in da bi se imel skleniti med Italijo, Francijo in Jugoslavijo, označujejo tukajšnji krogi kot neresnično. Politični krogi pravijo, da se vidi pomembnost novega pakta že iz tega, ker je Mussolini pozval poslanika Bodrera v Rim. Še bolj značilna pa je velika rezerviranost tiska. Samo nekaj listov komentira na kratko francosko-jugoslovanski pakt, a še ti komentari dokazujejo, da je bila Italija od pakta presenečena in da spoznavajo Italijani, da pomeni za nje naša zvezna pogodba s Francijo težak poraz.

— Marinković o bolgarskem vprašanju. Pariški listi objavljajo intervju dr. Marinkovića o bolgarskem vprašanju. Marinković je dejal, da vlada med Bolgarsko in Jugoslavijo silno čudno pravno stanje. Neka močna, toda privatna sila v Bolgariji, komitetska organizacija pod poveljstvom generala Protogerova je Jugoslaviji odkrito napovedala vojno. Jugoslavija ima zato pravico, da se brani z orožjem in da preide ev. v ofenzivo. Na drugi strani pa vladajo oficijelno med Beogradom in Sofijo najboljši odnosi. Bolgarska vlada je preslaba, da bi obvladala komite. Je to vprašanje, ki ga bo treba brezpogojno predložiti Zvezi narodov, ki je usodne važnosti za mir.

— Seja Narodne skupščine. Včerajšnja seja se je pričela z dveurno zamudo, ker je ob 10., eno uro po napovedanem pričetku, v dvorani šele 40 poslancev. Šele čez eno uro je polagoma prišlo toliko poslancev, da je mogel predsednik otvoriti sejo. Na sejo prihajajo torej vladni in opozicijski poslanci z enako netočnošjo in eni ko drugi zaslužijo, da se poslanske dnevnice prav pošteno reducirajo. Na dnevnem redu se je bila interpelacija poslanca Petejana zaradi delavskega vprašanja. Interpelant je zlasti grajal, da vlada nič ne stori za brezposelne. Za pomoč brezposelnih je zbranih že 40 milijonov dinarjev, a še danes ni nobenega pravilnika za izdajanje podpor. — Na interpelacijo je na kratko odgovoril minister dr. Gosar. Omenil je, kaj je bilo že vse storjeno v korist delavcev in nato poročal o delu raznih socialno-političnih ustanov. Seja je bila ob 12. prekinjena in se je nadaljevala popoldne.

— Opozicijski voditelji skušajo dobiti zvezo s radikali. Beograjsko »Vreme« poroča, da so samostojni demokrati in radičevci zelo nezadovoljni z nastopom Ljube Davidovića, ki da je zamudil že več ugodnih trenut-

Najnovejša slika Rabindranatha Tagore.

kov. Sploh da koristi Davidovičeva taktika samo Velji Vukičeviću in Voji Marinkoviću. Zato ne govore več o demokratskem bloku, ki je po njih mnenju že propadel. Voditelji opozicije so pričeli zato iskati zvezo z radikali. V tem smislu se tudi tolmači Radičeva izjava, da dobivajo centrumaši vedno večjo moč v radikalnem klubu in da bodo oni sestavili novo vlado. — Ponavlja se torej stara pesem. Dokler radikali nočejo vzeti Radiča v vlado, so pljačkaši in najbolj koruptni ljudje. Kakor hitro pa ima Radič upanje, da bi ga radikali vzeli v vlado, pa so pravi zastopniki srbskega kmeta in stranke, ki je dala srbskemu narodu ustavne svobodščine.

— Plačilo našega dolga Angliji. Kakor javlja »Havas« iz Londona, se je v beli knjigi, ki je bila sinoči objavljena, omenja, da je Velika Britanija pristala na to, da Jugoslavija plača svoj vojni dolg, ki znaša 28.591.428 funtov v obrokih od l. 1927 do l. 1938.

— Opozicija motila oficijelno proslavo desetletnice boljševiške revolucije. Jubilejne manifestacije, ki se jih je udeležilo v Moskvi nad en milijon ljudi, so bile od sporadičnih nastopov opozicije motene. V notranjosti mesta so bili v mnogih oknih razobešeni portreti Lenina, Trockega in Zinovjeva. Manifestante so pozdravili opozicionalci z opozicijskimi gesli, nakar so pričeli manifestanti zvižgati. Vse opozicijske slike je policija zaplenila, kolikor jih niso manifestanti sami raztrgali. Na vogalu Toerskeje je nastal tak nemir, da je moral intervenirati eskadron kavalarije. Povsod pa je bila opozicija v manjšini. Po zanesljivih vesteh sta skušala Trocki in Lenin na nekaterih mestih govoriti množici in kritizirati oficijelne manifestacije. Množica pa jim je govore preprečila, pri čemur je prišlo do divjih scen. Tudi v Leningradu se ni godilo opoziciji bolje. Zinovjev, Radek in drugi opozicijski voditelji niso mogli nikjer govoriti. Dogodki so pokazali, da ima vladna večina dobro organizirane in disciplinirane posebne skupine, ki so sproti vsak nastop opozicije onemogočile.

— Goga zapeljal Manolesca. Listi prinajajo iz Bukarešte vest, da je predsednik vlade Bratianu včeraj hotel dati aretirati tudi bivšega prosvetnega ministra Goga, ki je baje zapleten v afero Manolesca. Preiskovalni sodnik je že vse ukrenil za aretacijo. Zadnji trenutek pa je pri predsedniku vlade interveniral baje general Avarescu, ki je prevzel za Goga garancijo. Liberalni listi pišejo, da se je Manolescu pred svojim odhodom v Paris osem ur razgovarjal z Gogom v njegovem stanovanju in da je Goga kriv, da je Manolescu storil ta korak.

— Nemški parlament pred raspustom. Poslednji dogodki so znatno približali vladno krizo in v političnih krogih računajo že z raspustom parlamenta, ker je nemogoče iz sedanja zbornice sestaviti novo vlado. Kriza bo izbruhnila predvsem zaradi finančnega ministra dr. Köhlerja, čigar pozicija je vsled Gilbertovega pisma nevzdržna. Do novih volitev bi vodila državne posele še sedanja vlada, silno težko pa bo najti za prehodno dobo finančnega ministra.

BALDWINOV ZUNANJEPOLITIČEN PROGRAM.

Ob priliki instalacije novega londonskega župana je bil prirejen svečan banket, ki se ga je udeležila vsa vlada in tudi ves diplomatični kor. Na banketu je imel min. predsednik Baldwin zelo pomemben zunanje-političen govor. Med drugim je Baldwin govoril:

V primeru z letom 1922 se je zunanje-političen položaj kljub velikih težkoč znatno zboljšal in kot realen politik je zato Bald-

win optimist. Anglija, Francija, Nemčija in Italija, pred leti še nasprotniki, so danes enakopravni delavci za udrutev miru. One so skupna opora za rekonvalescenco vsem njim skupne evropske civilizacije in kulture. Neprimerno večjo zasluga pa imajo oni dalekovidni francoski in nemški državniki, ki so omogočili zblizanje bivših nasprotnikov. Ti državniki so zaslužni ne le za Evropo, temveč za vse človeštvo.

Na drugih mejah Evropa pa še vedno tle iskre pod pepelom in tu še ni premagano sovraštvo in nezaupanje. Evropa se v skrbi

Bilo je slabo vreme. Vladala je gosta megla in ceste, razorane od izstrelkov, so bile polne blata. Naglo je legla noč na zemljo, a parlamentarcev še ni bilo. Častniki, ki jih je poslalo vrhovno zavezniško vodstvo k sprejemu, so odšli v bližnjo vilo, da tam počakajo.

Sele ob 21. uri se je pri predstražah nekaj zasuknilo. Tu so ležali na tleh, utrujeni od štiridnevne bitke, toda pozorni do skrajnosti, v svojih blatnih uniformah, vojaki 3. kompanije 171. pešpolka, možje doma z meje, iz belfortske okolice.

Avtomobilski reflektorji so pregnali meglo in noč. Ogromna bela zastava, običajni prapor parlamentarcev, je vihrala v luči reflektorjev na hladilniku prvega avtomobila. Trobentač, ki se je nahajal v njem, je trobil. Francoski častnik, ki je poveljeval odseku, mlad kapetan, star šele 25. let, po imenu Lhuillier, je stopil na cesto in dvignil roko. Avto je zavrl in se ustavil. Od treh sledečih avtomobilov je imel eden tudi enako veliko belo zastavo.

Nemški general v paradni uniformi, s kupom bleščočih se redov na prsih, je izstopil, se približal kapetanu Lhuillierju in dejal: — Général de Winterfeld, de la mission des parlementaires allemands.

Govoril je prefektno francoščino. Pa saj je imel tudi časa se je učiti, kajti bil je pred vojno več let vojaški ataše pri nemškem poslanstvu v Parizu.

— Gospod kapetan, je nadaljeval, oprosti-

te nam, prosim, našo zamudo. Vzrok so predvsem skrajno slabe ceste. Dovolite, da vam predstavim parlamentarce, ki me spremljajo.

— Gospod general, mu je odvrnil kapetan Lhuillier, nisem polnomočen, da vas oficijelno sprejemem. Izvolite zopet sesti v voze in mi slediti.

To je bila prva slika priznanega in sprejete nemškega poraza: ta general, posut s križci, pravi tip visoko se nosečega nemškega junkerja, stoječ pred petindvajsetletnim kapetanom, tipom onih stotisočev, ki so s svojim junaštvom pripomogli do francoske zmage... in kot gledalci tega prizora par umazanih blatnih vojakov, ki so se naslanjali na svoje dobre puške in mitraljeze in molčali... a jim je brez dvoma moralo srce biti močnejše.

Na kapetanovo povelje je sedel v prvi voz mesto nemškega trobentača francoski, korporal Sellier. In v temno noč so doneli zaporedoma veseli in jasni zvoki francoske fanfare. Iz vseh koncev so prihitali francoski vojaki preko njiv k cesti in gledali, kako so se počasi vozili mimo avtomobilu. In enoglasno se jim izvije iz prsi klic: »Vive la France!«

Pred vilo Pâques se avtomobili vstavijo. Tu prikaže Nemce komandant de Bourbon-Bussat. General Winterfeld izstopi in se mu predstavi. Isto stori komandant. Nato predstavi general ostale štane misije, začeni z »Njegovo ekselenco Erzbergerjem.

Družba vstopi in gre skozi dve sobi v

salon, kjer sede za mizo, da se pogovori o nekaterih malenkostih, glede potovanja v francoski glavni stan. Čudna ironija usode, da visi ravno v tem salonu portret Napoleona, zmagačca Nemcev pri Zeni, v uniformi gardnih grenadirjev.

Pogovor se vrši hladno, a prijazno. Dogovorijo se, da ostanejo nemški avtomobili v vasi in da bodo potovali parlamentarci navasi in v francoskih avtomobilih. To se izvrši prej in eno uro pozneje dospejo v vas Homblères, kjer so jim pripravili skromno, a dobro prenočišče v hiši, kjer so še pred nekaj tedni stanovali nemški oficirji.

Francoske ordonnance servirajo Nemcem večerjo iz bližnje oficirske menaže: juho, gnjaj, riž. Ko prinesejo kavo na mizo, pride pozdravit odposlanca nemškega cesarstva general Debény z generalom Hucherjem, šefom svojega štaba, in se oprosti radi skromne večerje. Nato sedeta in se z uprav francosko prijaznostjo menita z gosti nad eno uro.

Ob pol dveh zjutraj sedejo ti spet v avtomobile, da se zapeljejo v Tergnier, kjer jih čeka posebni vlak, da jih povede v glavni stan maršala Focha.

Nekaj radevednih vojakov so bili edini gledalci prihoda nemških parlamentarcev. Mislijo, da bodo videli maršala Focha in so bili zelo razočarani, da ga niso mogli akklamirati.

Tako se je odigral prvi prizor nemške kapitulacije.

11. NOVEMBER 1918 — DAN PREMIRJE.

(Ob deveti obletnici.)

Po strahovitih udarcih, ki so jih zadale zavezniške armade Nemcem, so bili ti tako uničeni, da so morali prositi za premirje.

Najprvo se je bila zrušila fronta na Balkanu pod napadom združene srbske in francoske armade in tej zmagi je sledil polom Avstrije, tik temu pa preboj nemške fronte v Franciji in umik, ki so ga zamenjale skušali zajeziti in tako se je zgodilo ono, o čemur se še mesec dni poprej Nemcem niti sanjalo ni, da so morali prositi za premirje, to se pravi predati se na milost in nemilost sovražniku.

Potom brezličnega brzojava se je nemško vrhovno armadno vodstvo dogovorilo s francoskim glede prihoda nemških delegatov v francoski glavni stan.

V mali vasi Haudroy, ki šteje le nekoliko hiš in leži ob cesti iz Capelle v Rocquigny (département du Nord), je v četrtek 7. novembra 1918 ob 21. uri došlo pet nemških opolnomočenih delegatov k francoskim prednim stražam, z namenom, da zvedo iz ust vrhovnega poveljnika maršala Focha pogoje, ki jih stavijo zavezniški in Zedinjene države za premirje.

Nemci in Francozi so v dotičnem sektorju dobili popoldan povelje, da prenehajo s streljanjem. Trobente so dale znak: »Prenehajte z ognjem!« in polagoma so obmolknili topovi in puške.

Dnevne vesti

DINARSKI DAN V LJUBLJANI.

Jugoslovenska Matica priredi na sedmo obletnico nesrečnega rapalskega dne sledeče spominke prireditve:

Sobota, 12. novembra ob 2. uri popoldne predavanje s skioptičnimi slikami o našem zasledenem ozemlju za učenke ljubljanskih osnovnih in meščanskih šol.

Ob 4. uri popoldne isto predavanje za učence ljubljanskih osnovnih in meščanskih šol.

Ob 6. uri popoldne isto predavanje za gojence in gojenke srednjih in strokovnih šol v Ljubljani.

Predavanja se vrše v dvorani kino Matica. Vstopnina 2 Din.

Nedelja 13. novembra od 8. do 12. ure zbiranje po mestnih ulicah, prodaja odkupljenih znakov na korist Jugoslovenske Maticе.

Ob 11. uri dopoldne protestno zborovanje, na katerem govorijo zastopniki slovenskih političnih strank. Zborovanje se vrši v slučaju ugodnega vremena na Kongresnem trgu, sicer pa v dvorani hotela Union.

Popoldne ob 14. uri promena koncert vojaške godbe in nogometne tekme na prostoru SK Hribe. Tekme se vrše za »Gospodski pokal«.

Od 20. novembra dalje bo v Jakopičevem paviljonu razstava slik krajev iz zasedenega ozemlja, dela slovenskih umetnikov.

Bratje in sestre! 600.000 bratov smo morali odstopiti s protokolom in pečatom. Pozabiti pa ne smemo nikdar, da smo ostali varuhi njih življenja in smrti.

Dolžnost vsakega posameznika je, da podpre pri tej priliki cilje in namene Jugoslovenske Maticе.

— **Odlikovanje.** Z redom Belega orla V. vrste je odlikovan predsednik Trgovske zbornice v Zagrebu, veleindustrialec Vladimir Arko.

— **Za pomočnika prosvetnega ministra** je imenovan namesto dosedanjega pomočnika Magaraševića, ki je vpokojen, bivši narodni poslanec Rista Jokić.

— **Emigracija naših umetnikov.** V kratkem nas zapuščajo — morda za vedno — pet eden naših mladih umetnikov, slikar in graficar g. Lojze Žagar. Svoj prav poseben talent je izšolal na Dunaju ter se je po vojni udeležil tu- in tudi inozemskih razstav, kjer je povsod častno zastopal naš narod in našo domovino. Posebno kot graficar se je udeležil s velikim uspehom. Še lansko leto je priredil v Mariboru lepo uspešno razstavo, ter so bile njegove slike že takoj po otvoritvi razstave razprodane. Sin proletarca je ostal tudi v umetnosti zvest najnižjemu razredu, njegovi motivi so večinoma vzeti iz življenja delavcev, zatirancev. On je takorekoč dramatik slikarstva. Njegova številna dela krasijo danes marsikaj dom. Ali kaj je usoda slovenskega umetnika? Živeti v bedi, boriti se za kosček vsakdanjega kruha ali — zapustiti svojo domovino, ker tujina zna boljše ceniti talent in znanje naših ljudi kakor mi sami. Najlepše pri tem pa je, da zavzemajo pri nas inozemci, večinoma manjvredni, mesta, ki so za sposobnega našega človeka nedostopna. G. Lojzetu Žagaru je bilo poverjeno umetniško vodstvo enega največjega umetniškega zavoda v Belgiji, kjer bo imel priložnost pokazati svetu, da smo mi — bar bari po mnenju naših ljubih sosedov — v vsakem oziru enakovredni velikim narodom zapada. — ič.

— **Razlike se bodo izplačale...** Te dni bo finančna uprava pričela izplačevati razlike na uradniške plače po novem uradniškem zakonu od 1. oktobra 1923 do 1. maja 1924. Razlike se izplačajo onim služiteljem, ki pri plačevanju v preteklem letu niso prišli na vrsto. Zvaničnikom in uradnikom se razlike ne izplačajo, ker zanje še ni kredita.

— **Iz Društva kmet, strokovnjakov.** Kmetijsko ministrstvo je rešilo pod br. 43502-I. od 20. oktobra 1927, da smejo dati neposredni starešine enodnevno odsustvo onim drž. uradnikom, ki se udeležijo skupščine 12. t. m. v Celju. — Odbor.

— **Ljubljanska porota.** Letošnje zadnje potratno zasedanje v Ljubljani se prične, kot smo poročali, v ponedeljek dne 14. t. m. Zasedanje bo trajalo samo dva dni. V ponedeljek se vrši zanimiva razprava proti Valjumu Grahju radi poizkušene umora branjeve Jerice Ažmanove, dne 12. junija t. l. na Trnovskem pristanu. Za isti dan je razpisana kot druga razprava proti uradniku K. J. radi uradne poverbe in goljufije. Drugi dan bosta sedela na zatožni klopi Peter Sparovec radi hudodelstva tatvine in Marija Benedik radi uboja svojega moža.

— **Nepotrebno razburjenje zaradi univerzitetnega zakona.** Prosvetni minister dr. Kumandur je predvčeršnjem v razgovoru izjavil, da bodo spremembe v vsoučbiškem zakonu prav neznatne in nikakor ne tolikšne, kakor se je raznašalo v javnosti.

— **Število slušateljev na beograjski tehnični fakulteti.** Po statistiki, ki jo je pravkar izdal dekanat beograjske tehnične fakultete, šteje fakulteta vsega skupaj 1734 rednih slušateljev, od teh jih odpade 724 na gradbeni, 679 na strojni, 255 na arhitektonski, 76 pa na tehniški oddelek. Razven rednih ima tehnična fakulteta beograjske univerze še 22 izrednih slušateljev. Število slušateljev tehnične fakultete znaša približno petino števila vseh slušateljev na beograjski univerzi.

— **Muzej mesta Beograda.** Beograjska mestna občina ustanovi »Muzej mesta Beograda«. V muzeju se namestijo vse zgodovinske znamenitosti Beograda.

— **Napredovanje našega tujskega prometa.** V trgovinskem ministrstvu, oddelek za tujski promet, izdelujejo statistiko letošnjega tujskega prometa v naši državi. Ministrstvo zatrjuje, da se je letošnji tujski promet dvignil za 18 odstotkov od lanskega.

— **Ministrstvo za šume in rude je odredilo,** da se postavijo prihodnje pomlad gozdarske hišice v vseh obsežnejših državnih gozdovih. Ministrstvo upa, da bodo na ta način preprečeni eventualni požari.

— **Budapesti Hirlep» zopet prepovedan.** Notranje ministrstvo je prepovedalo širiti v naši državi madjarski list »Budapesti Hirlep«, ker je pisal proti interesom naše države.

— **V nedeljo dne 13. t. m. gostuje v Novem mestu ljubljanski delavski klub SK Svoboda.** Igral bo s tamošnjim SK Elanom.

— **Za komandanta 81. zračne eskadrilje** v Zagrebu je imenovan kapetan pilot-lovec Čenčič. G. Čenčič je rodom tržaški Slovenec in eden od naših najboljših avijatikov.

— **Nov odvetnik v Ljubljani.** V imenik odvetnikov s sedežem v Ljubljani je vpisan dr. Ivan Lulik.

— **Areacija prednice nekega ženskega samostana.** V Novem Sadu so aretirali v ponedeljek popoldne prednico ženskega samostana »Naše ljube gospe«. Sestra Poliksena je osumljena veleizdaje. Samostan je namreč pred dnevi prejel iz Budimpešte večje število madjarskih molitvenikov, ki so jih na carini natančno pregledali. Carinski uradnik je dognala, da prednica ni ničesar zagrešila, ski Credo, ki ga smatrajo Madjari za iridentistično molitev in ki vsebuje med drugim sledeči pasus: »Usliši molitev nas ubogih Madjarov! Naši neprijatelji so postali naši gospodarji. Razkosali so nam našo državo, pogazili so našo ustavo, kralja so nam odvedli v prognanstvo, odvzeli so nam svobodo in zapovedujejo nam to, kar nam prinaša pogubo«. Carinski uradnik je zadevo takoj prijavil policiji, ki je na podlagi zakona o zaščiti države odredila aretacijo prednice. Sestra Poliksena je policijsko ravnanje izročilo državnemu pravdnstvu. Preiskava je dgonala, da prednica ni ničesar zagrešila, da nosi vso krivdo samo knjigotroec v Budimpešti, ki je poslal te molitvenike, ker so naročeni razprodani. Preiskovalni sodnik je prednico po zaslišanju spustil iz zapor. Državni pravdnik se je zaradi ukrepa preiskovalnega sodnika pritožil pri senatu, ki je odredil, da se sestra Poliksena, prednico samostana »Naše ljube gospe«, ponovno aretirajo.

— **Dva nevarna razbojnika ubita v Srbiji.** Orožniški patrulji iz Požarevca se je v ponedeljek posrečilo, da je ubila dva nevarna razbojnika, ki sta v Požarevcu in okolici bila nad 10 let strah odotnih prebivalcev. Sta to razbojnika Peter Strujić in Živojin Nitrović. Oblasti so na njihovi glavi razpisale 50.000 dinarjev. Orožniška postaja v Požarevcu je zvedela, da nameravata zlozlasna razbojnika izvršiti roparski napad na neko vas v okolici Požarevca. Orožniška patrulja je bila zato pozorna ter pričakovala Petra in Živojina. Oba roparja sta se resnično vjela v nastavljen past. Orožniška patrulja je takoj oddala na bližajoča se razbojnika več strel in je tudi zadela. Oba nasilneža sta se takoj zgrudila na tla. Ker pa je bil Nitrović samo ranjen, je urno vstal, se spustil v beg ter pričel streljati na zasledovalce. V tistem hipu pa je mlad orožnik vrzel za bežečim razbojnikom Nitrovićem ročno granato, ki je eksplodirala ter Nitrovića na kose razrgala. Pri mrtvecih so našli 2000 Din. Vest o ustreljenju nevarnih roparjev je ljudstvo z veseljem pozdravljalo.

— **Brodom parnika »Principessa Mafalda«.** Iz Rima poročajo: Te dni se vračajo v Italijo prvi brodomolci s parnika »Principessa Mafalda«. Sestavilo se je posebno sodišče sedmih častnikov vojne in trgovske mornarice, ki bodo vračajoče se zaslišali in ugotovili krivice.

— **Priporočila se po celi Sloveniji društvo »Ljudska samopomoč«.** Važno je posebno to pri tem društvu, da se ljudje brez razlike stanu in strankarstva, če so le zdravi, od 21. do 80. leta sprejemajo. Ljudska samopomoč Slovenije je edina, ki preskrbi tudi otroke, kateri se od staršev v starosti od 1. — 20. let vpišejo. Ti dobijo, ko doživijo in izpolnijo 21. leto, da se lažje za razne službe pripravijo, lepo življensko denarno podporo! Ker ne vemo, kaj vse še doživimo, ne vemo kakšne neprijetnosti, nesreče, krivice vpokojencem itd. se nam utegnejo pripetiti — opominjamo danes vse, priporočamo vsem, da pristopijo k društvu »Ljudska samopomoč«. Vpiše naj se kmetsko občinstvo, posestniki — ce, uradniki — ce, vpokojenci — ke, učitelji — ce, tudi vsi oni, ki so člani že pri dveh samopomočeh ali društvih, da si zasigu-rate in preskrbite za se, za otroke ali družino večjo gotovo podporo. Vlada je to dobrodelno podporno društvo dne 28. maja 1927 ptdila, ker to društvo namerava plemenito, zanesljivo pomagati svojim članom. Načelnik »Ljudske samopomoči Slovenije« je gospod dr. Sorli Ivo, notar. Tajnika sta g. Zinauer in g. ravnatelj Farkaš. Pristopnina je kaj mala. Le enkrat za vsa leta je plačati štiriroke, t. j. A ¼ 3 Din, B ¼ 6 Din, C ¼ 7 Din, za čez 50 — 80 let stare člani je D ¼ 21 Din. Za najvišjo podporo B, C, D se plača ¼ 50 Din. Ljudska samopomoč pa izplačuje potem 1000, 2000, 4000, 10.000, najvišjo podporo pa 16.000 Din. Kdor želi k društvu »Ljudska samopomoč« pristopiti, piše lahko sam društvu — naslov je: »Ljudska samopomoč Slovenije« v Mariboru, Aleksandrova cesta 45/II. — ali pa se vpiše pri poverjenikih, saj so v vsakem mestu in po vseh krajih. Za Ljubljano in okolico se naj poverjeniku naznani pristop z dopisnico. Naslov se napiše: »Ljudska samopomoč« v Ljubljani, Cesta na Rožnik 29.

Ljubljana.

— **Osebe, ki šele mesto Mšnika** v novi mestni hiši na Ahacjevi cesti 10, naj se takoj zglašajo v mestnem gospodarskem uradu. Reflektira se na inteligentnega v Ljubljano pristojnega vpokojenca.

— **Komorni kvartet »Zikac«**, eno najboljših svetovnih komornih združenj, koncertira

v Ljubljani definitivno v četrtek, dne 17. novembra ob 20. uri v Unionski dvorani. Komorni kvartet »Zikac«, ki je pri nas splošno znan pod imenom »Zikovec« in uživa v vseh naših glasboljubivih krogih največji sloves in kojega vsakokratni koncertni nastop pomeni za Ljubljano vedno največji glasbeni dogodek, se je ravnokar povrnil iz izredno uspele južnoameriške turneje, ki mu je prinesla v glasbenem svetu največjo slavo in ugled. Zato opozarjamo že danes naše koncertno občinstvo na ta koncert, ki se vrši prihodnji četrtek. Vstopnice, ki so bile kupljene za prvoletno nameravani datum, to je 7. novembra, veljajo za četrtek 17. novembra. Predprodaja vstopnic v Mlični knjigarni.

— **J. A. D. Triglav** ima v ponedeljek 14. t. m. ob 14. uri v salonu gosline Češnovar svoj redni občni zbor. — Odbor.

— **K programu »modne čajanke«** Atene so se priglasiše prvovrstne domače tvrdke. Jutranja obleka, sportna, promenadna, plašči, kožuhovina, večerna toaletta, apartni cvetlični pozdravi, vse se bo vrstilo, drugo za drugim bo tekmovalo v pestrosti in lepoti. Enkrat zopet nekaj novega za našo Ljubljano!

— **Ruska Matica in ruska ljudska univerza.** V soboto, dne 12. t. m. se bo v balkonski dvorani univerze vršilo predavanje univ. prof. Ignacija Majdelja o predmetu »Moderni naziranja o strukturi materije«. Začetek ob 19. uri. Vhod prost.

— **Društvo »Sočac«** v Ljubljani vabi vse »Sočane«, prijatelje in druge v soboto, dne 12. t. m. v Ljubljanski dvor (klet) na spominski večer sedme obletnice nesrečnega rapalskega dneva. Na dnevnem redu: govori, petje in deklamacije. Pridite polnoštevilno, da posvetimo ta večer našim zatiranim bratom, nad katerimi vlada težko in kruto nasilje »tujca«. Začetek ob pol 9. uri zvečer, brez vstopnine. — Odbor.

Maribor.

— **Mariborska konferenca o obmejnih kolodvorih.** Po dosedanjem poteku razprav v sekcijah se da sklepati, da bo vprašanje skupnih obmejnih kolodvorov med Jugoslavijo in Avstrijo v Mariboru, Dravogradu, na Jesenicah in v avstrijski Radgoni v najkrajšem času rešeno. Konferenca utegne trajati še kakih 8 do 10 dni. Ko bodo sekcije končale svoje delo, se bo vršila zaključna plenarna seja, na kateri se bo o sklepih odsekov debatiralo, nakar bo konferenca sklepe odobrila. Sklepi se predložijo potem obema vladama v definitivno odobritev, nakar se prične takoj s preureditvijo v poštev prihajajočih kolodvorov.

— **Ljudska univerza v Mariboru.** Radi Rapalskega večera odpade v petek dne 11. novembra predavanje. V ponedeljek 14. novembra ob 8. uri zvečer predava o »Sumatri, kot najlepši deželi svetca« dunajska pisateljica in svetovna potovalka g. A. Schalek na podlagi prekrasnih barvanih skioptičnih slik. V torek dne 15. novembra ob pol 8. uri zvečer je otvoritev delovanja Mariborske Ljudske univerze v Studencih v deški šoli. Spored otvoritve se pravčasno objavi. Mjene prireditve bodo vsak teden ob torkih.

Narodno gledališče v Mariboru.

Petek, 11. novembra ob 20. uri »Rapalski večer« Jugoslovenske Maticе.

Sobota, 12. novembra ob 20. uri »Revizor« ab. C — kuponi.

C. — Kuponi. Nedelja, 13. novembra popoldne ob 15. uri »Snežuljica«, zvečer ob 20. uri »Čardaška kneginja«.

PROSLAVA OTON ZUPANČIČEVE 50-LETNICE V LJUBLJANSKEM SOKOLU.

Sinoči ob 20. uri se je vršila v Narodnem domu pestra proslava 50-letnice rojstva našega pesnika Otona Zupančiča, ki jo je priredil Ljubljanski Sokol. Spominsko svečanost je otvoril z daljšim predavanjem g. Rupelj, ki je v izbranih besedah opisal pesniško življenje in razvoj našega pesnika prvaka. Naglasil je, moč in visoko vrednost pesnikovih del, podal kratko zgodovino slovenske odvodnika do Stritarja, Gregorčiča in njihovih omladnih posnemovalcev od nastopa Aškerc in naše moderne (Ketteja, Murna, Cankarja in Zupančiča). Šele nastop naše moderne ob koncu prejšnjega stoletja pomeni pravo duševno revolucijo na Slovenskem in dejansko zarez v našem narodnem življenju. Vsi štirje so začeli z liriko, toda rana smrt je ustavila polet Ketteju in Murnu, Cankar pa je dal slovo liriki. Zupančič pomeni nov vrh v slovenski literaturi.

Sledijo Zupančičeva dela po vrsti, kot so nastala, predavatelj recitira najlepša in najznačilnejša mesta iz številnih zbirk, ki jasno ilustrirajo ogromno Zupančičevo pesniško tvornost in njegovo nepopisno globoko in iskreno občutje. Prizori iz njegovega pesniškega življenja se vrste pred nami kot žive kinematografske slike: njegovo samozaupanje, njegova jarka misel, ki kakor živa iskra vedno svetleje prodira skozi čarobne prispevke in simbole njegovih prihodnjih pesmi, njegova velika boleš nad domovino, ki jo izraza zbirka »Čez plan«, njegova dozorelost razmah, pogum in umirjenost. Radi svojega poklica se je otrese vseh iluzij in pogledal trdo in neizprosno v usodo slovenskega pesnika.

Nikdar ni klonil in obupoval ter se udajal resignaciji; krepko, brez sentimentalnosti se je uprl vsemu. Smrt in grob umrlega prijatelja mu razodeneta skrivnost življenja in poklica slovenskega poeta.

V čisto nove, še nedosežene višine se je povzpela s svojo »Dumom«. Vsa poezija, vsa lepota naše vasi, je v njej.

In tudi Zupančič ni ostal samo pri liriki. Sledila je tragedija »Veronika Deseniška« in v »Cyranu de Bergerac« je tekmoval v jeziku z Rostandom. Sledijo prevodi Shakespeara.

Predavatelj je iskreno izrekel veliko resnico o Zupančiču, da je muzika njegovega jezika zgrabi in omami do solz... Velik je Zupančič in mi se te njegove veličine mogo-

če niti ne zavedamo, toda ko bo po mnogih letih zgodovinar pisal slovensko in jugoslovensko kulturno in literarno zgodovino, bo moral ugotoviti, da spada Zupančič med naše največje duhovne kulturne pionirje, ki so pozorno sklonjeni naprej brodarji v bodočnost, v obzorja novih mej...

Kot drugi del proslave je več pesnikovih čestitev, kot gg. Markič in Petre in gdña Engelmanova recitirala pesnikova dela: Uvod v »Manom Jos. Murna - Aleksandrova«, »Z vlakom«, »Dete čebjla«, »Oranžac«, iz zbirke »Mlada pota« pa »Prebujenec«, »Pogledal ji je v oči« in »Kiš« ter »Kvartopirci«.

Proslava je zaključila v najlepšem ubranem razpoloženju vseh navzočih.

KRATKE VESTI.

Italijanski prestolonaslednik Umberto se bo zaročil z belgijsko princeso Marijo Josipino.

Francosko-ameriška zveza. Senator Borah bo predložil v bodočem zasedanju ameriškega parlamenta zakonski načrt o francosko-ameriški zvezi.

Mednarodni kongres proti komunizmu je bil odprt v Haagu.

Palaca Zveze narodov bo veljala 19 in pol milijona švicarskih frankov.

Fan Noli, bivši albanski ministrski predsednik je dospel v Moskvo.

Poljska socialistična stranka se je izjavila proti diktaturi proletariata, ker je v nasprotju s socializmom.

Pasivna rezistenca češkoslovaških železničarjev je končana, ker je vlada nekoliko popustila.

Angleška Spodnja zbornica je z 269 proti 128 glasovom sprejela Baldwinovo resolucijo, ki jo je predlagal glede dela vlade.

VELIKA NESREČA V PREMOGOVNIKU KRMELJU.

V Venča-rovu, v premogovniku Krmelj, je že več dni tlel premog. Zato so bili poslani v torek v rov trije rudarji, da bi vroči premog od mrzlega izolirali. Med odkopavanjem se je udrila nenadoma velika plast vročega premoga in škrljavega ter enega od rudarjev podsula, ostalima pa zaprla pot iz rova. Na drugih mestih v Venčev-rovu zaposleni delavci so se vsi pravčasno rešili. Pričela se je takoj reševalna akcija. Ko so prišli končno po napornem delu v sredo do ponesrečenec, so bili vsi trije popolnoma zgoljeni.

Ponesrečenci so: Martin Petje, 30 let star, inženjerji, premogovnika ter številno okoli Vinko Kolenc, 25 let star, sameki.

Vrera je bil v Tržiču pogreb žrtve, ki se ga je udeležilo veliko številno občinstva: vsi prosti rudarji, poduradniki, uradniki in inženjerji premogovnika ter številno okoliško prebivalstvo.

Kako je nesreča nastala, še ni ugotovljeno. Vrši se preiskava.

Nesreča je izzvala v vsej okolici globoko sočustvovanje.

Prosveta.

KONCERT »KOLA« V CELJU.

Oratorij sv. Cirila in Metoda je delo zasnovano v smislu moderne glasbe in lajku težko dostopno. Je glasbeno originalno; saj ne pozna glasbene literature nič sličnega in je bil morda to najtehtnejši moment, da ga je jury za frank. festival sprejela v letošnji program. Zelo posrečen tekst je vili širila v bogato in invencionalno skladbo, polno visokih zamislov in globokih muzikalnih vrednot (pristopna molitev, Oče naš, Badnjak s krtom in muzikalno izkristalizirana vera). Krasno je pel g. Križaj oni izraziti dram. točki, ko se prepra Ciril z Ikonoborci in Cirilovo smrt. Skladba vsebuje toliko muzikalnih biserov, da jih pri enkratnem poslušanju ne moreš popolnoma doumeti; občutiš le veličino skladbe. Zbor je vsega priznanja vreden; saj se ne moreš odločiti, kaj naj bi posebej povzdignil ali krepke bronaste base in zvonke tenorje ali alte in čiste soprane. Skozni vsi izvajanje se je spoznavalo, koliko minucioznega dela je imel g. prof. S. Kumar, da je izčrpal vse bogastvo skladbe. Do poljanjkosti izobilnemu izvajanju ni ušel niti en pp in tudi ff. Kako krasno je zapel zbor pri krstu in kako močno je izzvenel v slavo. Kljub obširnosti skladbe ni bilo zaznati nikake utrujenosti; kakor v začetku so bili glasovi sveži ob koncu. Krasno so peli tudi solisti. Dirigentu, solistom in zboru vse priznanje. Občinstvo je dirigentu in pevcom navdušeno ploskalo in vzklikalo. Navdušenje je kulminiralo, ko je bil poklonjen g. Kumarju velik venec, ovit s trobojnico, in ko so se raz galeriji vsipale na oder cvetke. Obisk je bil navsezadnje zadovoljiv. Mnogo je bilo takih, ki težko odmaknejo 10 ali 20 dinarjev za vstopnico, medtem ko je imovitejših manjkalo. Človek si nehoti stavi vprašanje, kje je marsikaj listega, kar se (upravičeno ali neupravičeno) imenuje inteligenco in boljše sloje. Kadar gre za povdaranje lastnega jaza, tedaj grmi, kadar gre za zadevo prave inteligence — ni razumevanja. K.

Ljubljanska opera. Gostovanje basista Josipa Križaja. Dolgo, dolgo vrsto let nismo imeli prilike na deskah naše opere pozdraviti ljubega slovenskega mojstra pevca, Betetovega sovrsnika Josipa Križaja, ki ga Zagrebčani visoko čislajo in štejejo med stebre, najuglednejše člane zagrebske opere. V torek zvečer je gostoval v svoji paradni vlogi v operi »Faust« v veliko veselje ljubljanske operne publike. Na oder je postavil izvrstno, odlično kreacijo: briljiral je s svojim polnim, zmagovitim in junaškim glasom, podal je v igri, po zunanosti in modi vseskozi preštrfano, premišljeno, do detajlov izdelano mefistovski postavlo. Kolosalen je bil zlasti v sceni s križi, v napitnici in podoknici s satanskim amehom. Njegovo kreacijo Mefista stavim ob bok najboljših Mefistov, kar sem jih kdaj videl in

slišal. Naravno, da je Križaj potegnil za seboj tudi ostali ensamble. Peto in igralo se je z vnmom. Valentin Holodkov je neoporečen, Banovec se je razvnel, da ga je bilo veselje poslušati ter je doživel aplavz na odprtem odru, kar dober bil je prvi nastop Ipanove v vlogi Marte (namesto Medvedove), Danilova v igri zadovolji, v petju le na redkih mestih, zlasti v višini njen glas nima zvoka, preveč je kričav in zadirljiv. Zbor se je dobro odrezal v vojaški pesmi, v drugi sliki je bil nepazljiv in uhajal iz takta. Valpurgina noč z baletom, Visiakov in Vlčkom se je posrečila in je bila deležna glasne pohvale. »Fausta« dirigira kapelnik Baladka z znano tehtnostjo. Pozornost uprave na lepo scenerijo in opremo je očitna; v zadnji sliki je nagajal zastor ter pokvaril učinek z razsvetljenim križem v ozadju. Ne-katere pavze so bile neznosno dolge, treba se malo požuriti. Križaja je navdušena in raz-igrana publika — gledišče je bilo skoro polno — že pri prvem nastopu živahno pozdravila in mu je po sliki prirejala spontane ovacije. Vselej nam bo dobrodošel gost!

Premijera Kalmanove operete »Bajaderac«. Danes v petek, dne 11. je v operi premijera Kalmanove operete »Bajaderac«. Kakor vsa dela slavnega operetnega komponista Emmerika Kalmana se odlikuje tudi to delo po izredno srečnih muzikalnih zamislekih ter ima polno lepih melodij najrazličnejšega ritma, ki jih pozna skoro ves svet, saj je bila »Bajaderac« z največjim uspehom nešle-tokrat zaporedoma igrana na najrazličnejših odrih tam, kjer je doma takozvana lahka vesela muzika. — Libreto sta napisala Brammer in Grünwald ter se vrši dejanje v Parizu in sicer: prvo dejanje v ložnem vestibulu gledališča Chatelet, drugo v palači princa Radjanija, tretje pa v malem pariškem baru. — Na današnji premijeri, ki jo dirigira kapelnik Anton Neffat, režira pa g. Povhe, nastopajo vsi naši stalni operetni sodelavci, v prvi vrsti pa gospa Poličeva in ga. Balatkova, ter gospodje Drenovec, Peček, Povhe in Šubelj. Sodeluje tudi baletni zbor. Pleše je uvečbal baletni mojster Vlček. Nove dekoracije je naslikal gledališki slikar g. Skružny.

OBCNI ZBOR SVETA SLUSATELJEV.

Včeraj se je vršil občni zbor SSLU. Sprejeta je bila resolucija z odločnim protestom proti nameri, ukiniti medicinsko in tehniško fakulteto, ki je prišla na zadnji konferenci

ekspertov v Beogradu do izraza (prof. Slobodan Jevanović). Poročila predsednika Iskre in ostalih funkcionarjev so pokazala, da je Svet v zadnji poslovni dobi le v neznatni meri zadostil svojim strokovno - socialnim nalogam in da so široki krogi akademikov, zlasti kulturno - politično neopredeljenih, na svoji reprezentančni organizaciji docela des-interesirani.

V debati je akademik Kočvar ostro kritiziral te razmere, deloma z močnim učinkom. Odbornik SSLU Mrzel je povdarjal, da so neuspehi nujni zaradi samega reprezentančnega ustroja in namena Sveta in da se bo Svet moral prej ali slej spremeniti v sindikalno organizacijo ljubljanskih visokošolcev. — Sprejeti so bili nekateri predlogi, zlasti predlog, naj Svet organizira nekako borzo dela za studente.

Skupščini je bil čas zelo pičlo odmerjen in tako se je zadnja točka dnevnega reda odložila na danes, potem ko bodo volitve končane. Samo tako je mogoče razumeti, da je od strani svobodnih akademikov izostal protest proti nelojalni gesti samostojno - demokratske in katoliške večine, ki je začetkom oktobra poslala 5 delegatov na kongres nacionalne unije, ne da bi o tem obvestila svobodne akademike, ki jim po pravilih gre 1 delegat in proti intervenciji akademikov Schenka in Iskre pri rektorski oblasti, da se odstrani plakat neodvisnih akademikov.

Volitve se vršijo danes popoldne.

Gospodarstvo.

BORZE

10. novembra.

Ljubljana. Berlin 13.54 — 13.57 (13.555), Corih 1094 — 1097 (1095.5), Dunaj 8.005 do 8.035 (8.02), London 276.35 — 277.15 (276.75), Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.525, London 25.261.25, Newyork 518.525, Pariz 20.365 Milan 28.22, Praga 15.875, Budimpešta 90.825, Bukarešta 3.21, Varšava 58.20, Dunaj 73.175.

Efeti.

Ljubljana. Celjska 164 — 0, Ljubljanska kreditna 133 — 0, Praštediona 890 — 0, Kreditni zavod 160 — 0, Vevče 133 — 0, Kranjska industrijska 375 — 0, Ruše 280 — 295, Stavbna 56 — 0, Šešir 104 — 0.

Ljubljanska blagovna borza (10. t. m.) Les: Zaključeni so bili 3 vagoni, in sicer 2 vagona hrastovih pragov, 1.80 m, 13 X 18 X 19, črno-vagon meja po 19 in 1 vagon bukovih

plehev, ostrorobih, paralelnih, očeljenih, od 2 m naprej, 10 odst. od 1 do 1.90 m, šir. od 14 cm naprej, 65 odst. I., 35 odst. II., debelina 27, 40, 60 mm, črno vagon naklad. postaja po 800.

FALZIFIKATORSKA AFERA BLUMENSTEIN.

V Parizu so razkrili veliko sleparijo z inozemskimi (večinoma madjarskimi) vrednostnimi papirji. Bivši dunajski bankir Blumenstein je vtihtolpljal v Francijo predvsem nežigosane kupone predvojne zlate madjarske rente, za katere plačuje »Caisse Commune« 32% nominalne vrednosti, toda le lastnikom inozemcem. Da bi preprečili goljufije, so vsi kuponi žigosani s francoskim žigom. Blumenstein, oziroma njegovi pomagači so nakupovali na Madjarskem po zelo nizki ceni papirje ter jih nosili v Pariz. V Parizu je odstranila sleparska trojica madjarske žige ter žigosala papirje s francoskimi žigi. Blumenstein je sleparil na ta način že več let. Napravil si je ogromno premoženje, ki ga je naložil v Sviici. Doslej so našli v Parizu že za 30 milijonov potvorjenih papirjev. Blumenstein, in njegova dva pomagača sta aretirana. Po zadnjih vesteh zavzema afera vedno večji obseg. Blumensteinovi pomočniki so bili brata Samuel in Boris Tombini in Rus Minzer. Razven tega sta zapletena v afero neki zelo znani francoski politik, ki je senator in poslanec ter osebni prijatelj predsednika francoske republike, kakor tudi župan nekega francoskega velenesta. Njiju imen policija zaenkrat še ne izda. Goljufijo je omogočilo dejstvo, da so Blumenstein, brata Tombini in Minzer podkupili razne prominentne osebnosti v Franciji.

Razkrita je bila afera v Berlinu. Neki ruski emigrant je izvedel od berlinskega posredovalca bratov Tombini, da je iztihtolpljal bankir Blumenstein velik paket madjarskih titrov, ki jih je imel deponirane v dveh berlinskih bankah, s pomočjo bratov Tombini v Pariz. V Parizu, da je stopil Samuel v stike z nekim senatorjem, ki je dal titre, pod pretvezo, da so njegova lasti, žigosali v Caisse Commune. To je povedal emigrant Michael-u Holzmann-u, ki brata Tombinija in Minzerja smrtno sovražil. Holzmann je izročil zadevo svojemu advokatu, dr. Jaffi, ki je stopil takoj v stik z madjarskim in francoskim poslanstvom.

Ker sega začetek sleparskih manipulacij nazaj do leta 1924, škodo še ni bilo mogoče natančno ugotoviti, cenijo jo pa na preko 20.000.000 zlatih mark. Oškodovana je madjarska država, ker je morala izplačati madjarska vlada obresti za potvorjene titre mesto v papirju v zlatu. (Sicer se je pa zgo-dilo Madjarom, z ozirom na znano Windisch-grätzovo falzifikatorsko afero, popolnoma prav, da so oškodovani!)

SPORT.

Tekma v hoji na 100 km. Tradicionalna tekma v hoji na 100 km se je vršila v nedeljo v Milanu; za prvenstvo se je vršil oster boj med svetovnim rekorderjem Pavesijem in Tržačanom Umekom. Slednji je zmagal. Umek v 10:29:53 pred Pavesijem 10:36:43 in Ganijem, ki je rabil 10:48:50. Berlinčan Born se ni plasiral.

Banket na čast Ruth Elder-ove, prve žene, ki je skušala preleteti ocean. Na sliki vidimo Elder-ovo na banketu v Madridu.

Illa Brenburg:

80

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel S. L.)

Gaston se je nemudoma odpravil na ulico Tibonmairy, kjer je zvedel za tri dopolnilne podrobnosti: da so podgane obglodale nos pokojnega ravnatelja, da je Gabrijela zbolela na živcih in ne odgovarja na nobeno vprašanje, ter da sedi v kabinetu mister Jaks, ki je prišel po svoj kamen in ki je v nasprotju z Gabrijelo zelo gostobeseden. Prvi dve okolščini Gastona sploh nista vznemirili. Obraz mrliča je itak brez vsake vrednosti. To, da Gabrijela molči, mu bo nemara hodilo prav, saj vendar ni mogoče pričakovati pametnega odgovora od slepe avše! Mister Jaks — to je pa nekaj drugega! S tem se ni šaliti! In odpadli nos, ki se je takoj, ko je zvedel za smrt gospoda Rajmonda Ney, smatral za kapitana na tej detektivski barki, to se pravi za pravega gospodarja zavoda, se je hrabro podal v kabinet, da uteši Amerikanca, kar pa ni bilo lahko. Mister Jaks je vsled ogorčenosti prenehal izgovarjati celo svoj »ex«. Njegovo govorjenje je bilo podobno strašnemu riganju. Mister Jaks je prišel po briljant in ga prav nič ne bri-gajo nočni dogodki v zavodu. Gaston naj se

takoj zavzame za to, da se čimpreje najde roparja. Drugače... Gaston ni mogel razumeti, kaj bo drugače, če se tatu ne najde. Razumel pa je, da mora takoj na delo. Stojč na mestu pokojnega ravnatelja, je zarenčal, kakor je ob posebno svečanih prilikah renčal sam gospod Rajmand Ney:

— Našli ga bomo. Naš zavod je v Parizu najboljši. Vaš kamen bomo našli, če tudi bi morali zapraviti vse, kar imamo.

Gaston ni imel podbradkov, ni imel nosu in ne basa. Priroda ga je v primeri z gospodom Neyem kruto užalila. Človeški duh je pa ravno zato lahko velik, ker zamaši vrzeli brezsmiselne narave. Ne glede na vse navedene pomanjkljivosti je bil Gaston to minuto silno podoben gospodu Raymondu Neyu. Zato je tudi mister Jaks ves pomirjen odšel in zato se je v zapuščeni labirint takoj spet vselil mir in so se vsi detekтиви podali na svoje vsakdanje posle. Res je, da je smrt gospodarja neprijeten in žalosten dogodek, vendar se pa ne sme zaradi tega izgubljati delavne dne. To bi bilo glupo. To bi pomenilo dobra dva tisoča izgube. Če bi pokojni ravnatelj, letajoč po vsemirju in krilež z angeljskimi perotničkami mogel slišati odločene Gastonove odredbe, bi se gotovo pomiril in bi bil celo ginjen, da njegov duh tudi

po smrti caruje po vseh kottičkih temnega labirinta.

Proti poldnevu se je Gaston že popolnoma znašel v svoji novi vlogi. Na Alfreta, ki je omenil, da bi se po povodu žalovanja spodobilo, da se pisarno za ta dan zapre, je celo zakričal:

— Nemogoče! Mi imamo ves kapital v obratu!

Izključno iz same skromnosti je rekel »mi«, ne pa »jaz«. Vendar pa ni bilo pojasnjeno, koga obsega ta pojem, bolno-li Gabrijelo, ali ostanke pokojnega, ali pa tudi Alfreta, ki je zavzel Gastonovo mesto.

Ne smemo si pa predstavljati, da je bila Gastonova duša mirna in mehanično uravnotežena. O, njega so mučili najrazličnejši problemi in dvomi. Pomnil je milostno obljubo pokojnega gospodarja in se je pred Bogom in pred ljudmi upravičeno smatral za tihega ženina, ki čaka, da bo po smrti svoje žene tudi zakonit mož gospodarjeve hčerke. S toplo nežnostjo je božal ognja varno blagajno, ki se je ni drznila dotakniti niti roka sinočnjega roparja. Vsi ti njegovi načrti se pa morajo ostvariti tiho, mirno, brez mnogih prič, kako je to prav, da se slepica valja zdaj v nezavesti ko crknjena mačka. Zdjaj pa še nečakinja! Ta oseba je pa bolj bistre pa-

meti in te ne bo tako lahko zaplašiti! Ta pojde kar k advokatu, pa še Gabrijelo mu lahko nahujska na kakšno prav neprijetno polezo. Nečakinja mora na vsak način odstraniti! Ampak kako?...

Gastonu je priskočila na pomoč usoda, ki je bila to pot v obliki pismočice z rdečo čepico. Če je bilo pismo naslovljeno na gospoda Neyja, ga je Gaston brez vsakih pomislekov odprl. Mrtevci itak ne prebirajo več pisem. V pismu je Jeanne obveščala svojega strica, da mu ne bo treba več skrbeti za beraško nečakinja, ki se je danes zjutraj odpeljala k svojim starim znancom v Moskvo. Ko je Gaston to čital, se je sladko smehljaj. Moskva je namreč nedosegljiva in se je torej Gaston očevidno rodil pod srečno zvezdo.

Joanne je pismo napisala še zjutraj, kmalu po slovesu z Andrejem.

To je bilo torej v četrtek, sedmega marca. V pismu je pa zapisala: »sreča«. Po noči, ki jo je bila preživela v hotelu na ulici Odessa, se ni spomnila, da je sredi že zasedla. Zdelo se ji je, kakor da se tisti dan, ko se je ona srečala z Andrejem ob Seine, še vedno nadaljuje.

(Dalje prih.)

Galanterija

Trikotaza za dame in gospode. — Volna za pletenje v vseh barvah. — Velika izbira nogavic, kravav v raznih cenah. — Kompletne potrebščine za krojače, šivilje in čevljarje. — Razne toaletne in kozmetične potrebščine pri

Josip Petelinc-u Ljubljana

Sv. Petra nasip 7 ob vodi.

Posrežba točna.

Cene nizke.

Posrežba točna.

Carinsko poiredniški in špedicijski bureau

GROM

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41
Naslov brzojavkam: »GROM«. Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakov. Obaviša vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalinah voz S. O. E. za ekspresno pošiljke.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana

nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. — Telefon št. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

Gospodična

vešča vseh pisarniškkih del išče službe. Gre tudi eden do dva meseca brezplačno. Cenjene ponudbe prosi na upravo lista pod »Mar-ljivac«.

Stanovanje

obstoječe iz kuhinje in ene do dveh sob išče mir-na stran na bližini Kri-ževniške cerkve ozir. Tr-žaške ceste. Cenj. ponud-be se prosi na upravo lista pod »Stanovanje«.

Drva - Čebin

Woltova 1/II. - Telef. 2054

Kupi se

Planinski Vestnik št. 1, XVIII. letnik 1912. — Ponuditi v upravi lista.

Oglašujte v Narodnem Dnevniku.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

Šivilja,

za perilo, dobro izurjena, išče zaposlitve. Gre šivat tudi na dom. — Cenjene ponudbe na upravo lista pod »Šivilja«.

V najem oziroma zakup

se da graščina Brdo pri Kranju. Ugodna lega za letovišče ali sanatorij. Poizvedbe in ponudbe pri pooblaščenou dr. Emil Stare-tu, odvetniku v Ljubljani, Tavčarjeva ulica št. 4.

Širite »Narodni Dnevnik«!